

Стан розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення у 2007 році

Аналіз результатів діяльності системи недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ) у 2007 році свідчить про наявність позитивної динаміки розвитку системи НПЗ за всіма показниками. Так, аналізуючи кількість суб'єктів НПЗ, бачимо зростання кількості НПФ, що мають статус фінансової установи, на 21,5% порівняно з 2006 роком. Станом на 31.12.2007 р. їх було 96. При цьому на 50% порівняно з 2006 роком зросла кількість НПФ, що мають активи (66 НПФ).

Кількість адміністраторів, що уклали договори на обслуговування НПФ, теж збільшилась на 12,5% порівняно з 2006 роком і становить 36 юридичних осіб. Кількість ліцензованих адміністраторів збільшилась з 32 до 40.

У кількості вкладників та учасників НПФ також спостерігається позитивна динаміка, зокрема:

- загальна кількість учасників НПФ збільшилась на 44,2% порівняно з 2006 роком і становить 278687 осіб;
- загальна кількість вкладників НПФ збільшилась на 43,6% порівняно з 2006 роком і становить 42315 осіб;
- загальна кількість вкладників НПФ – юридичних осіб збільшилась на 60,7% порівняно з 2006 роком і становить 1764 особи;
- загальна кількість вкладників НПФ – фізичних осіб збільшилась на 42,9% порівняно з 2006 роком і становить 40551 особу.

За динамікою змін активів НПФ:

- чиста вартість пенсійних активів в системі становить 278,5 млн гривень, тобто збільшилась на 117,4% порівняно з 2006 роком;
- кількість НПФ з активами більше 10 млн гривень становить 10, з них 7 відкритих, 2 корпоративних і 1 професійний.

Частки основних фінансових інструментів у активах НПФ становлять:

- 38,6% розміщені як кошти на депозитних рахунках. Спостерігається незначне зростання таких коштів порівняно з 2006 роком;
- 23,8% припадає на облігації українських підприємств. Їх кількість зменшилась майже вдвічі порівняно з 2006 роком;
- 25% активів знаходиться в акціях українських підприємств. Отже, спостерігається збільшення таких активів більше ніж удвічі порівняно з 2006 роком.

Середня дохідність пенсійних активів становить 16,1%. І тут констатується зменшення на 1% порівняно з 2006 роком, в якому середня дохідність пенсійних активів становила 17,1%.

Отже, можна зробити висновки, що темпи збільшення накопичень в системі НПЗ у відсотковому відношенні є найбільшими порівняно з іншими фінансовими ринками, але є ще занадто малими в цілому. Зниження доходності пенсійних активів викликано складною ситуацією на фондовому ринку в цілому та додатково зумовлене запровадженням обмежень щодо інвестування пенсійних активів в цінні папери з боку ДКЦПФР. Зростання кількості НПФ та їх учасників потребує значної уваги до питань підвищення якості послуг, які надаються НПФ всіма суб'єктами НПЗ. Тому це питання визначене як одне із пріоритетних у діяльності Держфінпослуг протягом 2008 року.

Пріоритети у сфері стратегічних напрямів розвитку системи НПЗ на 2008 рік (відповідно до переліку пріоритетів діяльності центральних органів виконавчої влади на 2008 рік, схваленого Розпорядженням КМУ №423-р від 05.03.2008 року)

Сьогодні головним пріоритетом Держфінпослуг щодо подальшого розвитку системи НПЗ в Україні є підвищення якості послуг, які надаються пенсійним фондам учасниками ринку. Для цього Держфінпослуг вживатиме такі системні заходи:

- Посилення співробітництва між Держфінпослуг та організаціями, які отримали статус СРО (саморегулювна організація, сьогодні такий статус має Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів) з метою розробки системи стандартів якості послуг, які надаються адміністраторами НПФ. Держфінпослуг активно залучатиме СРО до розробки нормативно-правових актів з цього питання.
- Запровадження системи здійснення оцінки фінансового стану недержавних пенсійних фондів на засадах публічності.
- Уніфікація методологій та правил визначення фінансових показників, ведення облікових процедур шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правової бази, що регулює діяльність НПФ, а саме щодо ведення персоніфікованого обліку учасників НПФ, оцінки активів НПФ, складання звітності. Така уніфікація дозволить: 1) встановити єдині стандарти щодо облікових та звітних процедур у діяльності НПФ, визначення дохідності активів НПФ; 2) зробити прозорим та зрозумілим механізм обліку пенсійних внесків та визначення обсягу накопичень щодо кожного учасника, у тому числі з урахуванням вартості грошей у часі, шляхом закріплення у нормативних актах розрахунку такого показника як чиста вартість одиниці пенсійного внеску.
- Підвищення якості ведення персоніфікованого обліку учасників НПФ, оцінки активів НПФ, складання звітності шляхом розробки та вдосконалення нормативно-правової бази.
- Підвищення прозорості роботи НПФ та юридичних осіб, які надають їм послуги, шляхом запровадження нових стандартів розкриття інформації про діяльність НПФ з оприлюдненням основних показників діяльності НПФ на базі визначених критеріїв та запровадження сайту для обов'язкового розміщення такої інформації. Показники діяльності кожного НПФ будуть регулярно оприлюднюватись, у тому числі на офіційному сайті Держфінпослуг. В рамках проекту технічної допомоги Розвитку ринків капіталу (FMI), що фінансується USAID, до 3 кварталу 2008 року планується розробити та відкрити сайт щодо розкриття інформації про діяльність НПФ з оприлюдненням основних показників діяльності НПФ на базі визначених критеріїв.

Запровадження зазначеного вище підвищить ефективність оцінки фінансового стану недержавного пенсійного фонду, спираючись на чіткі, єдині для всіх НПФ критерії.

Андрій БАХМАЧ

